

הפוליטיקה האנגלית במצרים—וארץ-ישראל

מאת ד"ר וו. ווייזל

במהלך תפקידה הגדול של ארץ ישראל ומקומה שתתפוס יחד עם מצרים בעתיד הקרוב בתולדות ימי העמים. לא לחנם הודיע מיניסטר המושבות האנגלי גלי הי אמערי לפני זמן מה בבית הנבחרים, כי אנגליה אומרת לה ע"י ביראת צניעות והנפ"ה טה"ח יפה, ולא לאלכסנדריה כפי שהתחלט בתחילה, ובאותה שעה עצמה נגשים האנגליים לשכלולה של הפורטוגאל, הנמצאת בצדה המזרחי של תעלת-סועץ. אין לרעת כמובן, אם אנגליה חושבת את המצב בארץ ישראל למבוסס במדה כזו, שתוכל לעשותה כבר עכשו לעמוד התוך של כל הפוליטיקה שלה במזרח, וליותר על שאר עמדותיה מסביב לים סוף. אולם אין להטיל ספק, כי זהו כוון התפתחותם של היחסים והמאורעות, וכי הדרך למצותה הדרגתית חוסת לב ל בקרוב דרך ידו של ים. לא לחנם אומרים המצריים בהלצה, כי כל מונחת של יציאת מצרים בימיו של משה לא היתה אלא ליצור את האפשרות בשיביל שהרודה העתיד של הארץ מעל האנגלים.

למה לא יסכימו המצריים בשום אופן; והוא הסתפחותה של מצרים לארצות הקיסרות הבריטית בתור דמינאן והשארית חיל מצב אנגלי בקהיר עצמה. אולם אם תבוא מצרים באיזו הצעות קונקרטיות, עליה יהיה להתחשב במדה הראויה גם בצרכיה ועטניה של אנגליה ולא רק להבטיח באופן מספיק את הדרך לשאנחוי, כי אם גם להמציא את הערובות הדרושות כי סכסוכים אפשריים באסיה לא ימצאו את הדם גם באפריקה. בין הדרישות והתכניות האנגליות והמצריות יכולה להיות רק פשרה אחת: אנגליה יכולה להעביר את נקודת הבדל הצבאית ממצרים לצדה המזרחי של תעלת-סועץ, כלומר לא יצרי ישראל, שבת פ"ה גם בחצי האי סיני. אין כל ספק בדבר, כי הצעה קונקרטיה בנויה על יסודות אלה נעשה תה לאנגליה על ידי הגורמים האחר-ראויים המתאמים במצרים. מוכן מאליה, שבהצעה זו לא נאמר דבר ע"א "מסירתו" של חצי האי סיני לאנגליה או לארץ ישראל. אולם מצ"הים צריכה היתה להסכים לתת מהיר הנון בעד פמי בקעת הנילוס ולהציע להחביר לאנגליה את סיני ל"ג שנים. לאיר ההצעות הללו נעשה יותר

לנהל את המו"מ דוקא עכשו. בשעה שיש לה דאגות רבות ומה שחשוב יותר נטל פוליטי כבר בחינה? המצריים עונים על כל השאלות הללו בחיוב: דוקא ברגע זה נו"כ ח"י על אנגליה לנהל את המו"מ הזה, עליה להבטיח את הדרך לשאנחוי ולהסב סכנת תנועה מהפכנית במצרים, העלולה להכביד עוד יותר את מצבה של הקיסרות הבריטית באסיה. אולם אין ההוכחות הללו נראות מספיקות. ברנע הנוכחי אין כל סבה חשובה שתניע לשנות את מצב הדברים במצרים, ביוחד אחרי אשר כל בני אירופה הצרים בארץ, בלי הבדל לאום ומוצא, כגרמנים כצרפתים, הנם שבעים רצון מכבשו האנגלי של עמק הנילוס. ואם עוד בשנת 1919 היו מקדמים ברצון את דבר עזבם של האנגלים את מצרים, הנה עכשו לא היו שמחים כלל וכלל לידיעה מעין זו. אנגליה הנה עכשו בעלת המצב במצרים במלוא מו"בן המלה, ביוחד אחרי אשר המשבר הגדול בתוצרת צמר הגפן הוריד את האצילים המצריים מגדולתם. מה הנה דרישותיהן של המצריים אין איש, אשר ירע אל גבון. ידוע רק

במצרים שוהה עכשו סג"המינים. לעניני חוץ באנגליה טורעל, אשר בא להנפש מעבודתו הנכה והמטרודה קינל הסכסוך עם חונה. כך הוא הנו"ס הרשמי, ואולם תיכף אח"י כראו של האדון החשוב הזה נסע אל גבול סודאן, ושם היו לו שיחות ארוכות עם השליט בסודאן, עם הנציב העליון לורד לויד ועם יתר הפקידים האנגלים הגבוהים מודעים עוד, כי את מכתב ההזמנה מאת מלך אנגליה למלך מצרים שיבוא ללונדון לבקור קצר, הוביל אותו סג"המיניסטר הזה. המלך פואד נאות להזמנה זו, וגם השפיע על זגלול פ"ה, נשיא הפרלמנט, שילוח אותו על דרכו זו. אינו חפץ בפי הנראה, מלך מצרים שהזקן החרוץ והעסקן הזה ישתעמם בקהירת בימי היות מלכו בחוץ לארץ. במצרים מתלחשים ע"ד הדרישות שהציעה הממשלה המצרית לפני אנגליה. ענין סודאן הוזנח לפי שעה, מכיון שבמדינה זו התכצרו האנגלים יפה, וחיל המצב אשר שם אינו מכיל מצרים. לעומת זה דורשים הלאומיים המצריים, שאנגליה תוציא את צבאיה מיה מקהיר ומאלכסנדריה. אולם האם יש מקום למשא ומתן בשאלה זו? ואם כדאי בשביל אנגליה